

Adevărul

FONDATORI: AL. V. BELDIMAN 1898-1897
CONST. MILLE 1897-1920

Literar și Artistic

FONDAT în 1893

DUȘMANCELE

Dinu Bucur

Las' ochii mamă, las' să plângă!
Tu 'n leagăn tot cu mâna stângă
Mi-ai dat să sug, deaceea sunt
Nătăngă!
Dar n'am pus doară jurământ,
Să merg neplănsă în mormânt!

Nu plâng că mi-e de Leana teamă;
De ciudă plâng eu numai, mamă
Cuvintele ei nu le iau

In seamă.
Dar mi-e rușine și mi-e greu
Că scoală satul n' capul meu!

Ea duce sfat din casă 'n casă,
Că n'am broboade de mătasă,

N'am șorț cu flori — și dacă n'am
Ce-i pasă?
N'am mers să i cer, aveam n'aveam
Și n'o să-mi meargă neam de neam.

Stă 'n drum de vorbă cu vecine
Și bate 'n pumni: „Să mor îmi vine”
Auzi tu: Să se prindă ea

Cu mine!
Știi, eri la muncă ce spunea?
Că-s proastă foc, și gură rea!

.....
.....

G. Coșbuc

AȘTEPTARE

Ca să pictez această noapte caldă
Ce în albastru și în vis se scaldă;
Din umbre și lumini aș face-alunii
— Tuți incremenți sub raza lunii —
Și plopii coperiți ca de nișori
Și bulgării de argint; fugarii nori;
Și aș svârli, intrigratură, penelul
Căci pentru picuri fierbinți de stele
Ce scântie 'ntre nori, mi-ai dat inelul
Inelul încrustat cu perulele.

O, parcul, noaptea, toate-s pentru tine
Și pentru tine fremătează merii
La suflul voluptuos al primăverii
Imbălsămat de roze, de verbină.

Te-așteaptă și palmierul, vezi, pesem! Cu
degetele-i verzi îți face semne:
Grăbește-te minunea mea bălaie,
Când vei veni aprinsă, ostentă,
Palmierul te va răcori, iubită,
Cu-a frunzelor ușoare evantaiie,
Se-acordă 'n lac un flaut de buratec,
Orchestra de frunzișuri este gata,
Iși execută greerii cântaia...

Ne vom iubi cu pătimă, sălbateci
Imbrășișiți, pe-alee tălmite,
Vom rătăci cu buzele unite:
Ca un ecou sărutului, oriunde,
Privighetoria ne vor răspunde.

Dar vino, cât e încă farmec, vino
Și fruntea-mi de 'ntunerie inserin' o!

Zadarnic întind bratele, cu sete,
Doar vei veni la pieptu-mi mă curând —
Nu-i nimeni... Trece vântul tremurând,
Trezind prelungul foșnet prin boschete...
Și resemnat, pe-o lespede negrită,
Pe-o lespede măncată de vechime,
Te-aștept impresurat de 'ntunecime
Și tresărind la fiecă cldipită...

Și nu mai vii!... Un sunet cu un va:
De-abia pornit adie 'n depărtare.

Un sunet ce dispare, reapare
Din ce în ce mai clar și mai fatal...
Și notele se lămuresc într'una:
Clopotnițele, una câte una,
Deschid sunând bronzatele pleoape
De clopote... aproape... mai aproape...
Tot mai aproape... Până ce de-odată
Și vechiul turn din parc s'a deșteptat!

Din vântu-i alb și-atăta de pustiu
Cad limpede frânturile de gamă,
Ca un ciocan bătând într'un sciriu
Douăsprezece căie de aramă...

Și nu mai vii!... Sataric miez de noapte
Prin aer își târâște-aripi încă,
Umplând văzduhul de-otrăvite soapte;
Cu zimții ce se sgârâie de-o stâncă,
Iși prelungeste vuetul demonic,
Și fiecare undă de vibrație
In cerc destins, din ce în ce mai tare,
Răsună tot mai viu, tot mai ironic...

Intr'un amurg...

Intr'un amurg înlăcrimat de seară
Intr'un amurg de caldă primăvară...
Când vrăjile cuprind finuturile
Când adierea tremură arare,
Sfioasă, în prelungă 'nfiurare,
Când buzele doresc săruturile...

Din vinetele adâncuri ale zării
Revolta se revarsă nesfârșită,
Ea fierbe și cu vuet se agită
Ca valurile 'n spume ale mării.
Și'n aerul de purpură, de-aramă,
Subt cerul cu a nourilor pete,
Cum fulgeră a coasei albă lamă!
Cum flutură sălbatecele plete!

LEON FERARU

REVISTA NAȚIONALĂ
PERIODICĂ
ROMÂNIA

Scrisoare deschisă Domnului Al. Cazaban

de PANAIT ISTRATI

Masevoux-Alsacal
(Rinul de Sus)
25 Iulie 1924

Stimate Domnule Cazaban,

Prieteni mai mihoși de cât d-ta au binevoit să-mi canalizeze până aci trucidată epavă a presei de la noi, unde, după cum văd, d-voastră sunteți critic literar. Astfel, am putut să mă conving că în saloanele zăvorite unde nu pot să pătrundă vânturile din strada Sărăndar, vor purta faima năzbătiei mele apele stătătoare din strada Edgard, Quinet, și, drept să vă spun: nu știu cui să îi fiu mai recunoscător: Adevărului, care din simpatie, lasă să se creadă că hărta e efitină, „litera de afiș”, nenumerată, și mi consacără „coloane întregi, ba chiar și câte o pagină”, — sau D-voastră, care, din antipatie, treceti peste „scumpetea hărții”, care e a guvernului, uitați că „litera de afiș” vă e pusă la îndemână numai pentru a compune numele d-lui Vintilă Brătianu, — și vă luați la întrecere cu cei de la Dimineața, consacându-mi o treime din prima pagină a unui ziar destinat doar proslăvirii stăpânilor lui?

Dacă nici ch'lipirul acesta nu e un alt „noroc” pentru un „tânăr brăilean” ca mine, atunci ar trebui să fiu un ingrat.

Și nu vreau să fiu ingrat cu d-ta, Domnule Cazaban. Artisticul nu e o faptură desăvârșită ca albina, nici opera lui așa de deasupra ori cărei critici, ca mieea. Nu-i este dat omului să atingă astfel de perfecțiuni. Și când ei se înșală, criticul vine și-i spune că s'a înșelat, — adică își spune părerea lui, căci și criticul, la rândul său, se poate înșela; iar gălăgia ce se face în jurul acestei mieri discutabile contribuie la răspândirea ei. Numai după ce i s'a ridicat lui Victor Marguerite cordonul de comandor al Legiunii de Onoare și a fost huiduit pe toate tonurile, am văzut cartea sa, *La Garçonne*, în mâinele tuturor midinetelor; atunci, numai, am citit-o și eu, și am văzut până unde merge putreziciunea celor prea sătui.

Așa că trebuie să vă fiu recunoscător. În curând *Kira* va apărea în românește. Atunci am să aflui prin pana d-tale cât de rău e tradusă și cât de puțin cunoaște țara autorul ei.

Astăzi, d-voastră sunteți, împreună cu un critic de la *Clarté* a marelui Henri Barbusse, (extremele se întâlnesc ciudat uneori!), singurii cari mă luați la rost. Apropierea asta, atât de burlescă, aș putea-o numi comică dacă tragica n'ar sări în ochi. Extrema dreaptă vrea cu orice pret să-mi pue un „cuțit între dinți”. Cei din extrema stângă mi-ar atârna cu drag o finchea de coadă. Care artist, doritor de a și deschide un viitor, ar putea alege un loc mai expus atacurilor, de cât mine?

Acți, însă, ieșim din domeniul artei și intrăm în arena socială a desbaterei ideilor. Asta vreau și eu.

Dar cum? Când toată lumea mucește ca să-și câștige pâinea, noi să ne facem o meserie din a pălăvri? Când pământul și materia brută or brațe pentru a ne da bună starea, omul de idei trebuie să se scobească în nas cu condeiul după ureche? Dar ce, stomacul lui se hrănește cu vorbe?

Aflați, — mult stimat Domnule Cazaban, — că numai pentru trei luni mi-e asigurată pâinea, de către editorul meu, în acest sat din Vosgi, — (și mi-e asigurată, nu ca să mă odihnesc, ceceas aș avea și eu dreptul, ci ca să pregătesc al treilea volum), — și totuși, când sirenele fabricilor urlă și lucrătorii trec cu sutele pe sub fereastra mea, mă întreb dacă e cinstit din parte-mi să stau la scris pe soimarea lor. Și pe când d-voastră, acolo, apărat de baionete purtate de prosti, bănuțiți cu inima îndreptată că în curând voi deveni un simbrias, gras plătit, al *Dimineții*, și mă semnalăți (deja!) gardiștilor de pe calea Victoriei, — eu, aci, mă îndoiesc de scrisul meu, mi-e teamă să nu fiu luat, chiar de pe acum, drept un fabricant, în serie, de literatură sentimental-artistică, și nu știu cum să fac ca să ajung a spune mai repede ce am de spus, ca apoi să-mi văd de grija stomacului. Căci, — (să mă ierte prietenii și neprietenii!) — dacă omenirea n'ar fi așa de rătăcită, nici lucrătorul atât de stupid, o societate alcătuită pe dreptate ne-ar tine la toți cam următorul discurs:

— Artiștii, adevărații sau preținoși critici, din convingere, din simbrie sau din prostie! căutați, mai înainte de toate, a învăța un meșteug care să vă ție de foame! Comunitatea nu are nici un trântor care să vă apese pe umeri, — fie el artist de geniu sau fabricant de opinci, — și deci puțină muncă vă trebuie ca să vă echilibratiți stomacul. Iar dacă, — după ce vă veți fi făcut datoria către propriul vostru hoit, — vă mai arde să faceți și artă, sau polemă, sau orice altă desfătare a minții, apoi faceți-o în

*) Când voi veni în țară, — și dacă veți binevoi să mă apărați de câini — vă voi face o vizită și vă voi explica cu ce monedă am răscumpărat acest „noroc”.

Emil Isac

CITIȚI ÎN PAGINA III-A

URMAREA LA

IUBIREA IUBIRILOR

— CARNETUL UNEI LOGODNICE

de I. AGĂRBICEANU